

Годишен отчет

за дейността на

Националния център за безопасен интернет
Safenet.bg

2016

Публичен отчет за 2016 г. за дейностите на Националния център за безопасен интернет, координиран от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, Асоциация Родители в партньорства с рекламна агенция ДеКони

Горещата линия получи и специално отличие за граждански принос към работата на полицията от Министерството на вътрешните работи.

Какво е Центърът за безопасен интернет

Българският Център за безопасен интернет бе основан през 2005 г. от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (Фондация ПИК), с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Асоциация Родители и рекламна агенция ДеКони са партньори на Фондация ПИК в консорциума по проекта от 2008 г.

През май 2006 г. Фондация ПИК пусна в действие българската интернет Гореща линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в интернет, която стана пълноправен член на Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE, обединяваща вече 45 държави. От 2010 г. Горещата линия работи в рамките на програмата на Европейската комисия „Безопасен интернет“ 2009-2013. През юни 2008 г. стартира и дейността на Центъра като национален информационно-обучителен център с частичната финансова подкрепа на програмата на Европейската комисия „Безопасен интернет плюс“, а през 2011 г. беше пусната в действие и Консултантска линия за безопасен интернет, която се поддържа от Асоциация Родители. Центърът за безопасен интернет е член и представител за България на европейската мрежа от 30 центъра за безопасен интернет Insafe.

Българският център за безопасен интернет работи в тясно сътрудничество с много ключови институции и организации в България и чужбина. Двадесет и две държавни институции, неправителствени организации и частни компании и асоциации, които имат пряко отношение към сигурността на децата и младите хора в интернет, са членове на Обществения съвет за безопасен интернет.

Кои сме ние?

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (Фондация ПИК) е неправителствена организация с нестопанска цел, регистрирана в обществена полза и основана в София през 1991 година. Мисията ѝ е да насърчава и подпомага развитието на информационното общество и икономиката на знанието в национален, регионален, европейски и глобален контекст. Фондация ПИК е сред водещите български организации, работещи за развитието на образовано общество и устойчива иновативна икономика.

Интернет Горещата линия на българския Център за безопасен интернет, управлявана от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, получи сертификат за качество от Борда на Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE. Сертификатът бе връчен на изпълнителния директор на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ Николай Бадински по време на годишната среща на 45-те държави членки на INHOPE в Копенхаген на 11 май 2016 г. Сертифицирането за качество е в резултат на проверка на цялостната дейност на българската интернет Гореща линия и инспекция на място и представлява висока оценка за ефективността на работа на екипа на Горещата линия. През декември 2015 г.

Сред главните дейности на Фондация ПИК са:

- приложни изследвания и анализи, които подпомагат развитието и въвеждането на публични политики;
- подпомагане на постигането на консенсус по публични политики чрез събиране на ключовите участници, каквито са правителството, бизнесът и гражданското общество и чрез формирането на коалиции и сътрудничества между частния и публичния сектор;
- развиване на капацитета на различни професионални групи чрез обучения и обмен на знание и добри практики;
- изработване на иновативни решения за различни проблеми на развитието и създаване на нови концепции за политики и иновативни методи за създаване на политики.

Фондация ПИК е член на няколко национални и международни мрежи, работещи в сферата на детските права, защитата на децата и безопасната употреба на интернет:

- Европейската мрежа от Центрове за безопасен интернет Insafe
- Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE
- Национална мрежа на децата
- Европейска изследователска мрежа „Децата на ЕС онлайн“

Фондация ПИК координира Обществения съвет за безопасен интернет.

Асоциация Родители е създадена през юни 2001 като организация с нестопанска цел, работеща в обществен интерес. Нейната мисия е да окуражи родителите да бъдат най-добрите родители, които могат, както и да подкрепя децата в израстването им във възможно най-добрите хора. Главните цели на Асоциацията са развиването и разпознаването на родителството като главна ценност в обществото и разпознаването на семейството като естествена среда за отглеждане и образование на децата.

Асоциация Родители е член на:

- Асоциацията на европейски родители
- Националната мрежа за децата
- Работни групи към Националния съвет за закрила на детето
- Обществения съвет за безопасен интернет
- Консултативния съвет по образованието за Столична община;
- Консултативния съвет „Децата на София“

Рекламна агенция ДеКони е маркетинг агенция с двадесетгодишна история на успешно изграждане на имидж на компании и тяхното популяризиране. Агенцията е въвела на българския пазар международни компании като OMV, Jim Beam, Dunkin' Donuts, KFC, JYSK, Prisen, Creditex, и Lidl.

Агенцията е експерт в областта на корпоративната социална отговорност, създаването на ефективни модели за сътрудничество между компании, неправителствени организации, правителствени и международни организации с траен ефект върху устойчивото развитие на обособени общности на локално и регионално ниво, както и на българското общество като цяло. Екипът на агенцията успешно е осъществявал множество медийни кампании и кампании за повишаване на информираността със социален отзвук. Тези кампании включват благотворителни маратони като „Да тичаме за здраве, да

тичаме за децата“ и кампании за намаляване на емисиите въглероден диоксид на градския транспорт, както и за обзавеждане на домове за деца без родители.

Обществен съвет за безопасен интернет

Общественият съвет за безопасен интернет бе основан през април 2006 година. Негови членове са представители на институции и организации, които имат отношение към онлайн безопасността на децата – държавни институции, бизнес асоциации, частни компании, неправителствени организации и експерти. Всички членове на Съвета имат обща мисия – да направят интернет по-безопасна и развиваща среда за непълнолетните потребители.

Общественият съвет обсъжда и одобрява годишните отчети за дейността на Центъра за безопасен интернет и дава препоръки за подобряване на работата му. Той одобрява работните процедури на Горещата интернет линия и Консултантската линия и, ако е необходимо, ги променя съобразно с настъпили промени в европейското и националното законодателство, в социалните и икономическите условия в страната. При възникване на сериозен проблем или затруднение в процеса на работа на Центъра и неговите услуги, Общественият съвет предлага подходящи варианти за решение.

Членовете на Обществения съвет работят активно за осъществяване на целите на Центъра за безопасен интернет. Те инициират и участват в различни дейности, популяризиращи правилата за безопасна употреба на интернет, с цел повишаване на социалната информираност за рисковете, пред които са изправени непълнолетните в интернет, както и за начините за тяхното предотвратяване.

Членове на Обществения съвет за безопасен интернет

1. Парламентарна Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта
2. Държавна агенция за закрила на детето
3. Сдружение за електронни комуникации
4. Министерство на образованието и науката
5. Министерство на вътрешните работи
6. Министерство на културата
7. Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
8. Столична община
9. Интернет общество – България
10. Българска асоциация по информационни технологии (БАИТ)
11. Виваком
12. Cisco Systems- България
13. Фондация „Право и интернет“
14. Асоциация Родители
15. Кабината
16. Фондация "Партньори-България"
17. Българска федерация по електронен спорт
18. Фондация "Джендър образование, изследвания и технологии"
19. Мтел
20. Теленор България
21. Майкрософт България

22. Център за изследване на демокрацията

Гореща линия за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в интернет

Българската интернет Гореща линия започна своята работа от май 2006 година. Нейният главен приоритет е да спре разпространението на изображения на сексуална злоупотреба с деца (детска порнография) и да се бори с другите форми на сексуални посегателства срещу деца в интернет (подмамване с цел сексуална злоупотреба, трафик, секс туризъм и други), както и премахването или ограничаването на интернет съдържание, неподходящо или вредно за деца. Всеки възрастен или непълнолетен, който иска да докладва за онлайн съдържание или поведение, което е незаконно според българското законодателство, или може да имат травматичен или вреден ефект върху малолетните и непълнолетните потребители, може лесно да подаде сигнал на сайта <http://www.safenet.bg>. Анонимността на докладващите е гарантирана.

Фондация ПИК и Горещата линия си сътрудничат активно със съответните правоприлагащи органи на основата на рамково споразумение с Министерството на вътрешните работи, подписано през януари 2006 година. Опитът показва, че доброто партньорство между Горещата линия и правоприлагащите органи значително повишава ефективността на борбата срещу незаконното или вредно за деца съдържание и поведение в интернет.

Работата на Горещата линия следва работни процедури, одобрени от Обществения съвет за безопасен интернет. Процедурите гарантират, че при желание на докладващия да остане в анонимност, неговата/нейната конфиденциалност ще бъде запазена. Когато получат сигнал, операторите на Горещата линия първо установяват физическото местонахождение на докладваното съдържание. Ако сървърът се намира в България, докладваното съдържание се предава по специално установена сигурна комуникационна линия към Министерството на вътрешните работи, като тази процедура отговаря на рамковото споразумение за сътрудничество с МВР, подписано през 2006 година. Когато съдържанието е проследено до друга държава, членка на Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE, докладваното съдържание се предава на въпросната партньорска Гореща линия. В случаите, в които съдържанието се намира в трета държава, докладваното съдържание се предава на Министерството на вътрешните работи, което предприема допълнителни стъпки, базирани на международните процедури за полицейско сътрудничество.

Най-лесният начин за подаване на сигнал е през формуляр, достъпен на сайта <http://www.safenet.bg>. Освен това, операторите на Горещата линия реагират при докладване или въпрос по телефона (02/973 3000), имейл (hotline@online.bg) или през Фейсбук страницата на Центъра за безопасен интернет (<https://www.facebook.com/SafenetBG>). Когато е уместно, операторите на Горещата линия съветват потребителите да се свържат с психолозите на Консултантската линия, като спазват вътрешните процедури за предаване на докладвано съдържание, приета от Фондация „ПИК“ и Асоциация Родители.

През 2016 г. Горещата линия получи и обработи 323 сигнала. След обработването на сигналите 154 от тях бяха класифицирани като касаещи незаконно съдържание или поведение в интернет:

- Детска порнография – 84
- Детски нудизъм – 7
- Детска еротика – 29
- Подмамване на дете – 12
- Промотиране на насилие над личността – 20
- Наркотици – 2

Заслужава специално да се отбележи големият брой (82) сигнали за онлайн тормоз, който не е криминализиран, но при децата и непълнолетните нанася понякога тежки психологически и емоционални вреди.

От получените сигнали 51 бяха предадени на Министерството на вътрешните работи, 38 бяха препратени към други INHOPE Горещи линии, а 2 случая бяха предадени на други компетентни български институции. В 50 случая собствениците на съдържанието бяха уведомени и помолени да премахнат съдържанието.

Консултантска линия за онлайн безопасност

Консултантската линия се управлява от Асоциация Родители. Тя представлява консултативен център за предоставяне на подкрепа и съвет при онлайн инциденти с деца, млади хора, родители и учители, за безопасната и позитивна употреба на интернет и дигиталните технологии. Обучените оператори-консултанти на Консултантската линия са достъпни на кратък телефонен номер 124 123 (всяко обаждане се заплаща 14 или 15 стотинки според оператора еднократно независимо от продължителността на разговора), чрез модул за чат в реално време на сайта <http://www.safenet.bg>, и по имейл (helpline@online.bg). Информацията за всички проведени консултации се запазва в база данни в съответствие със Закона за защита на личните данни и е стриктно конфиденциална. Всички хора, свързващи се с линията, могат да запазят анонимност, ако пожелаят. Въпреки това, консултантите са задължени да изискат персонална информация, когато животът или здравето на дете са в опасност (в случаите на вероятно насилие, престъпление, сексуална злоупотреба, самонараняване, заплаха за самоубийство).

Центърът за консултации работи между 10.00 и 16.00 часа от понеделник до петък. Винаги има двама консултанти и един ръководител на смяна. Консултантите са обучени психолози, които са добре подготвени за оценяването на сериозността на даден случай и, когато е необходимо, да насочат жертвата за допълнителна помощ, консултация и/или терапия към подходящите институции и организации.

Включването на консултантите е особено важно в случаи, когато онлайн рисковете, пред които са изправени деца, са резултат от действията на техни връстници. Такива действия са онлайн тормозът, качването на незаконно или вредно съдържание на сайтовете за споделяне на снимки и видео, както и в социалните мрежи, като също така включват и безотговорно или рисково поведение в интернет. По преценка на консултантите подобни случаи могат да бъдат препращани към Държавната агенция за закрила на детето или социални работници от Отделите за закрила на детето по места.

Когато някой се свърже с Консултантската линия с проблеми, засягащи сексуално насилие, подмамване с цел сексуална злоупотреба, разпространение на детска порнография, сексуална експлоатация на деца, разпространение на тероризъм, ксенофобия, расизъм или етническа омраза в интернет, онлайн тормоз или интернет измами, консултантите препращат тези сигнали към Горещата линия, където те се анализират и, ако е необходимо, се препращат към Министерството на вътрешните работи за допълнително разследване.

В случаи на значителни и реални заплахи за живота и здравето на непълнолетен, консултантите препращат случаите към съответните компетентни институции: Държавната агенция за закрила на детето, релевантните правоприлагащи организации, училищните администрации и здравни институции.

В такива случаи консултантите не се нуждаят от позволение на потребителя да нарушат неговата/нейната конфиденциалност. Ръководителят на смяна информира компетентните институции и след това продължава да следи случая, докато се стигне до финалното му разрешаване.

През 2016 г., Консултантската линия отговори на 704 запитвания.

Реалните запитвания засягаха следните въпроси:

- Вредно съдържание - 4
- Подмамване на дете - 14
- Финансов риск / заплаха - 19
- Любов / връзки / сексуалност (онлайн) - 26

- Нежелан контакт от непознат (различно от подмамване) - 4
- Незаконно съдържание, имащо връзка с Горещата линия - 29
- Онлайн престъпления - 5
- Онлайн репутация - 2
- Онлайн тормоз - 66
- Прекомерна употреба - 3
- Злоупотреба с онлайн самоличност - 24
- Самоличност (как да бъде предпазена) - 10
- Секстинг (изпращане на изображения или текст със сексуално съдържание) - 2
- Сексуална злоупотреба – 1
- Технически настройки - 87
- Други - 2

Сайтът на Центъра за безопасен интернет

Националният център за безопасен интернет продължи да поддържа и актуализира новия си уебсайт - www.safenet.bg. Той събира двете услуги на Центъра (Гореща линия и Консултантска линия) на едно място, правейки много по-удобно и лесно за потребителите да подават сигнал или да поискат консултация. Началната страница на уебсайта предоставя достъп до онлайн формуляр за докладване на незаконно и/или вредно за деца съдържание и поведение в интернет. Достъпът до чат в реално време с консултант на Консултантската линия също е достъпен от началната страница. Сайтът включва практически и информативни разяснения за най-често срещаните рискове в интернет за децата. Той представя и инициативите, обученията и материалите (наръчници, други публикации, презентации, урочни планове, плакати и други) на Центъра. Също така сайтът поддържа и редовно обновявана секция с новини. Новият сайт има и мобилна версия, което улеснява достъпа на потребители от смартфони и планшети. Обединяването на всички услуги в един сайт доведе да неколкостратно повишаване на посещаемостта, която е средно между 350 и 500 уникални посещения на ден.

Проекти и инициативи

През 2016 г. дейностите на Националния център за безопасен интернет бяха фокусирани върху няколко основни приоритета: кампании, обучителни дейности, изследвания и поддръжане на Горещата онлайн линия и Консултантската линия на Центъра.

Националната кампания за противодействие на съвременните модели на насилие по полов признак

беше организирана благодарение на финансиране от Норвежкия финансов механизъм. Причината за започването на тази кампания е, че проблеми като ранната сексуализация, липсата на родителски контрол над употребата на интернет на децата им, както и фактът, че децата биват все повече изложени на интернет съдържание, неподходящо за тяхната възраст, затвърждават стереотипите за ролите на двата пола. Тези стереотипи, подсилени от медийната и информационна среда, водят до усвояването на модели на поведение, в които насилието по полов признак е смятано за нещо нормално.

Кампанията **#облечисебе**, включваща множество материали за повишаване на информираността (флаери, плакати, тениски, банери, стикери, подаръчни комплекти, тефтери, аудио спот и видеоклип), бе развита в активно сътрудничество с младежки панел, съставен от доброволци на възраст между 15 и 17 години. Тя атакува стереотипа, че само разсъбличането онлайн носи популярност и повече харесвания в социалните мрежи.

Идеята за кампанията се роди от изследване на Фондация ПИК, което показва, че много голям процент от тийнейджърите в България, и особено тези на възраст между 15 и 17 години, са били потърпевши от

някакъв вид насилие от интимния си партньор – сексуално, физическо, емоционално. Поради това важна част от идеята беше да се сформира група от млади доброволци на възраст между 15 и 18 години, които да участват в разработването на различните елементи на кампанията. През декември избрани от десетките постъпили кандидатури 17 момичета и момчета участваха в двудневен обучителен семинар, по време на който те обсъждаха темите за популярността и репутацията в интернет, както и рисковете, свързани с неподходящите начини, чрез които младите хора се стремят да привлекат внимание в социалните мрежи. От началото на 2016 година на поредица от срещи с професионалисти от рекламна агенция „Реформа“ групата млади доброволци разработи визия за национална кампания. Като основен акцент в нея с цел привличане на вниманието на младите хора младите доброволци се спряха на идеята за онлайн кампания **#облечисебе**, с която да предизвикат своите връстници да се снимат с възможно най-много дрехи и да публикуват снимките си с хаштага в социалните мрежи. Хаштаг-кампанията във Фейсбук продължава и стотици млади, но и възрастни потребители продължават да се включват в нея. Официалният видеоклип на кампанията събра над 100 000 гледания във Фейсбук и Ютюб.

Също така, с участието на над 170 педагози, обществени възпитатели и социални работници в 7 български града беше тествана и усъвършенствана методика за превенция на ранната сексуализация. Беше разработен бе 40-минутен урочен план „Искам да съм популярен като другите!“, който е предназначен за работа с ученици от 5-12 клас. Заедно с урока бяха разработени и допълнителни насоки за учителите, които имат желание да проведат занятието. Към края на проекта тези два материала бяха издадени в наръчника „Интернет и ранната сексуализация“. Всички материали бяха разработени в сътрудничество с доброволците от младежкия панел и екипи психолози и представители на правоприлагащите органи.

Урочният план бе изпратен до над 110 учители и урокът „Искам да съм популярен като другите!“ бе проведен в 32 училища и цялата страна. Почти 250 деца и млади хора участваха в различни събития, като Деня за безопасен интернет, обучения, флашмобове, младежка конференция „Какво „да“ и какво „не“... за няколко лайка повече“ и младежки дебат „За и против това да качиш секси селфи“. Освен това, над 300 професионалиста от образователния и правоприлагащия сектор бяха включени в различни събития (обучения, семинари, апробиране на урочния план), а около 2,750 бяха достигнати чрез разпространението на информационните материали до училища из цялата страна.

Кампанията беше представена на Деветата национална младежка конференция, организирана през март от Горнооряховски младежки парламент и беше демонстрирана и по време на събитието „Извърви километър в нейните обувки“ на 13 март в София.

Като финално събитие за млади хора беше проведен

публичен дебат на тема „За и против това да качиш секси селфи“

В рамките на сътрудничеството си с IT Step Academy Центърът за безопасен интернет организира младежки дебат „За и против това да качиш секси селфи“. На 26 април публичният дебат събра над 30 млади хора в IT Step Academy България в София. Целта на дебата, организиран от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ и Асоциация Дебати София, беше участниците да се опитат да докажат две противоположни гледни точки за разпространеното явление за качване на провокативни снимки в интернет, като по този начин се обсъдят по-задълбочено последиците от подобно онлайн поведение. Дискусията беше излъчвана на живо в интернет. Записът от дебата продължава да се гледа в YouTube и на страницата на Центъра за безопасен интернет във Фейсбук.

Участие на деветата национална младежка среща, организирана от Горнооряховския младежки парламент

На Деветата национална младежка среща, организирана от Горнооряховския младежки парламент, която се проведе между 11 и 13 март, беше представена кампанията срещу сексуализирано поведение в интернет #облечисебе. Конференцията беше посветена на ролята на младите хора в решаването на глобалните проблеми на гражданското общество. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ взе участие в събитието заедно с две представителки на младежкия панел, разработил идеята за кампанията #облечисебе – Анна-Мария Клянева от 9 ФЕГ. „Алфонс дьо Ламартин“ и Елена Стаменова от НПМГ „Академик Любомир Чакалов“.

Експертите от Центъра за безопасен интернет представиха основните дейности на Фондация ПИК, свързани с различните опасности, които младежите могат да срещнат в интернет, както и начините за справяне с тях. Обсъждани бяха сексуалните злоупотреби с деца в интернет, разменянето на голи или провокативни снимки между връстници, онлайн тормозът, онлайн насилието в двойката, злоупотребата с лични данни в интернет, различните видове компютърни вируси.

Екипът на Фондация ПИК проведе урок за ранната сексуализация, разработен от експертите в екипа, като за целта участниците бяха разделени на 6 групи. Всяка група трябваше да мисли за начините и практиките, по които децата и тийнейджърите между 1 и 12 клас търсят популярност онлайн, като 2 групи мислеха съответно за момчетата и момичетата между 1-4 клас, 2 групи за младежите между 5-7 клас, а останалите 2 – за тийнейджърите между 8-12 клас.

Деца, родители и учители срещу езика на омразата и дискриминацията е методика за работа с деца в начален курс, разработена по проект, финансиран от Норвежкия финансов механизъм. В сътрудничество с група учители, педагогически съветници и експерти бе разработена специална методология за работа с деца между 1-4 клас, която цели да насърчи развитието на толерантност към разликите между хората. Тя включва 10 урочни модула, които могат да бъдат проведени по време на часовете по различни предмети. Методологията бе изпробвана в училища в няколко български града, като учителите предоставиха обратна връзка с впечатленията си, както и идеи за подобряването на методиката. Методологията бе представена на няколко конференции (Конференцията Envision в София, учредителната среща на Националния координационен комитет на кампанията на Съвета на Европа „Движение за език без омраза“ 2016-2017 г., кръгла маса „Споделено училище“ в София), както и на експертната кръгла маса, организирана за отбелязването на завършека на проекта през април 2016 г. в София.

Кръгла маса срещу речта на омразата в началното училище

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ организира кръгла маса срещу речта на омразата в началното училище, на която на 25 април се събраха 20 експерти от различни държавни институции и от гражданския сектор. На форума беше представена методиката за интерактивно обучение на децата в

начален курс в училище за засилване на тяхната чувствителност срещу речта на омразата и пораждащите от нея явления като дискриминация, тормоз и насилие.

На експертите бяха представени наръчникът за учителя и работната тетрадка за учениците, които да се използват за работа по методиката в училище. Учители от София и Стара Загора, които са участвали в разработването на материалите и са провеждали занятия по нея в различни часове – по български език, по „Човекът и обществото“, разказаха за положителния ефект от прилагането на методиката. Освен занятие в клас, тя

включва домашно упражнение, което детето трябва да направи въпреки заедно с родител и провеждане на общо събитие с родителите и децата в училище. Беше представен и обобщен аналитичен доклад за резултатите от прилагането на методиката. Той съдържа и изводи и препоръки главно към образователната система.

Програмата „Киберскаут“

През 2016 г. Националният център за безопасен интернет осъществи второ издание на инициативата за обучаване на деца между от 5 и 6 клас – програмата „Киберскаут“. Програмата Киберскаут е финансирана от Теленор България. Първият сезон на програмата през 2015 г. бе проведен и в партньорство с Министерството на вътрешните работи. Двудневни обучения с ученици бяха проведени в пет български града (Смолян, Видин, Шумен, Плевен и Търговище) с участието на общо 126 деца.

По време на обученията децата обогатиха своите знания за най-често срещаните опасности, пред които малчуганите са изправени в интернет и начините за тяхното преодоляване. Също така, киберскаутите бяха обучени да предадат новите си знания на своите връстници. След завършване на обучението си киберскаутските отряди влязоха в надпревара за организиране на най-ефективна и оригинална дейност за повишаване на информираността на техните връстници за опасностите в интернет за децата. В паралелни сесии техните учители бяха запознати с програмата и бяха информирани как могат да помогнат на учениците за организирането на тези дейности. Трите най-добри инициативи бяха наградени на 9 февруари 2016 г., когато беше отбелязан международният Ден за безопасен интернет.

Второто издание на програмата „Киберскаут“ започна през пролетта на 2016 година. Нови отряди бяха обучени в Божурище, Елена, Шабла, Поморие, Панагюрище и Стара Загора, а броят на участващите момчета и момичета е 162. След проведените обучения отрядите започнаха да подготвят инициативи, с които да въвлекат възможно най-голям брой техни връстници. Журито на програмата класира на първите 3 места киберскаутите от Стара Загора, Божурище и Панагюрище, които ще бъдат наградени в Деня за безопасен интернет на 7 февруари 2017 г. в София.

Полевата клиника за мобилни устройства „Д-р ОхЗаби“ е мобилен център, в който експертите на Центъра „преглеждат“ смартфоните, таблетите и други мобилни устройства, ползвани от деца и преценяват дали те са добре защитени. Мобилните клиники се провеждаха през топлите месеци в столични паркове, молове и по време на публични открити събития като фестивала „София диша“. През септември 2016 г. полевата клиника „Доктор ОхЗаби“ посети две събития – едно в София и едно в Самоков. На 20 ноември 2016 г. мобилната „Клиника Д-р Охзаби“ за проверка на сигурността на мобилни устройства, ползвани от деца, беше на втория национален младежки форум VoiceIt в НДК в София, организиран от Националната мрежа за децата. Всичко това направи клиниката за мобилни устройства една от най-привлекателните и популярни инициативи на Центъра за безопасен интернет за 2016 г.

„Прегледите“ се състоят от девет въпроса, свързани с настройките за сигурност на мобилните и проверка дали децата знаят към кого да се обърнат (освен към родителите си), в случай, че срещнат проблем в интернет. „Докторите“ установиха, че около половината „пациенти“ бяха болни. За да ги излекуват, те обсъдиха със семействата и децата мерките, които те трябва да предприемат, за да се предпазят. Над 400 семейства участваха в прегледите през 2016 г. Несъмнено още много ще посетят клиниката в бъдеще. Оригиналната идея за клиника за мобилни устройства дойде от Люксембургския център за безопасен интернет, който одобри адаптирането ѝ в България. Българското издание на клиниката за мобилни устройства се финансира от Теленор България.

CoderDojo: Продължавайки успешната инициатива от предишната година, която включва родители и техните деца в дейности, изискваща креативната употреба на дигиталните технологии, бяха организирани няколко CoderDojo събития. CoderDojo са курсове по програмиране за млади потребители на интернет на възраст между 7 и 12 години, по време на които те се учат как да развиват сайтове, приложения, програми и игри. Събитията се провеждаха в неформална и творческа обстановка с помощта на млади доброволци като ментори. Децата и техните родители споделяха знания и

информация за различните аспекти на технологиите и учеха много нови неща, докато се забавляват заедно.

Ден за безопасен интернет 2016

Международният ден за безопасен интернет 2016 бе отбелязан на 9 февруари в литературен клуб „Перото“ в София. Събитието започна с церемония, по време на която бяха наградени три киберскаутски отряда от Попово, Смолян и Видин за положените от тях усилия да организират оригинални и ефективни дейности за повишаване на информираността на техните връстници за онлайн рисковете за децата. Церемонията по награждаването бе последвана от конференцията „Какво „да“ и какво „не“ ... за няколко лайка повече“, на която над 60 деца, тийнейджъри и възрастни обсъждаха начините, по които младите интернет потребители търсят популярност в социалните мрежи, как представите за приемливо и неприемливо онлайн поведение са се променили през последните 5 години и колко далеч са готови да стигнат младите хора, за да получат няколко лайка повече. Участниците обсъдиха какво са готови да променят в индивидуалното и груповото си поведение онлайн, за да направят интернет едно по-сигурно място. Резултатите от конференцията ще бъдат взети в предвид при следващи инициативи и обучения на Националния център за безопасен интернет, чиято цел

е да подкрепят младите потребители на интернет в тяхното търсене на положителна онлайн идентичност, избягвайки рискове, каквито са сексуалната експлоатация, онлайн тормоза, насилието по полов признак и други форми на злоупотреба с деца в интернет.

Овластяване на децата в дигиталната епоха чрез ранно развитие на дигиталната грамотност

Центърът за безопасен интернет започна работа по две паралелни проекта, целта на които е да гарантира правата на децата, като развие тяхната ранна дигитална и медийна грамотност и да подкрепи училищата и семействата им в този процес. По съвместен проект със Софийския университет се разработва методика за обучение на бъдещи начални учители да работят с деца от начален курс на образование за работа в тази област. Паралелно с подкрепата на Фондация ОАК се разработва методически наръчник за учители от начален курс, включващ и готови планове за занятия с деца от начален курс.

Във връзка с този проект през септември 2016 г. беше проведено национално представително проучване на онлайн поведението на децата в България сред деца на възраст 9-17 години, използващи интернет. Подготвят се тематични доклади, които да представят анализ на резултатите от националното изследване в сравнение с предишното национално изследване през 2010 г. в рамките на мрежата „Децата на ЕС онлайн“, които ще бъдат представени в Деня за безопасен интернет 2017 г.

По тези проекти ще се развие пилотен модел за преподаване на дигитална медийна грамотност в основните училища, който ще подобри уменията на децата да се справят с рискови ситуации онлайн и ще им помогне да се възползват от възможностите за учене, креативност и социализиране, които дигиталните технологии предлагат. Допълнителна помощ ще бъде предоставяна на семейства за развиване на дигиталната грамотност на най-малките деца.

Фамилатлон

Осмото издание на ежегодния Фамилатлон се проведе на обичайното място – Южния парк в София на 15 май 2016 г. Както и в предишните години, събитията предоставиха фантастична възможност на хиляди семейства да изпробват своите умения и да се забавляват, като участват в голямо разнообразие от игри и спортни събития за деца и родители. Над 30 спортни клубове и федерации участваха активно в събитията, проведоха различни игри, надпревари, демонстрации, работилници и други дейности. Центърът за безопасен интернет комбинира полезното с приятното, привличайки посетителите с различни игри за деца на тема безопасен интернет, като например „Флашко в страната на спамчетата“, „Флашко-треньор“ и „Къщата на линията за онлайн безопасност“.

Фамилатлон 2016 бе използван и за представяне на Националната кампания за противодействие на съвременни модели на насилие по полов признак. Доброволци от младежкия панел на Центъра разговаряха с посетителите на Фамилатлон за основните идеи на кампанията и ги поканиха да се снимат пред голямото табло на кампанията. Освен това, Фамилатлон бе посетен и от клиниката за мобилни устройства на деца „Д-р ОхЗаби“.

Консултантската линия организира и по-малки Фамилатлони в други български градове: Дупница, Горна Оряховица, Козлодуй, Самоков и Враца. На всички събития децата играха „Флашко в страната на спамчетата“ и на други образователни игри, разработени от Центъра. Всички деца, които участваха в

игрите, получиха подаръци, като книжката „Флашко на Фамилатлон“, както и стикери на Консултантската линия.

Обучение от Центъра за безопасен интернет в детската академия на IT Step Academy България

От май до септември експерти от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ проведоха 4 обучения в рамките на детската академия на IT Step Academy България. Децата, обучаващи се в академията, които са ученици между 3 и 6 клас, са много добре запознати с различни онлайн платформи и софтуери за програмиране, а експертите от Центъра решиха да проверят и техните знания за основните опасности, свързани с употребата на интернет от децата и тийнейджърите.

С младите програмисти бяха обсъдени различни аспекти на безопасността на децата в мрежата. Беше проверено доколко те са информирани как да разпознаят нов непознат приятел, който се е свързал с тях онлайн, дали могат да различат опити за педофилски посегателства, както и доколко са запознати с различни лесни начини за предпазване от вируси.

Глобална конференция #CATS 2016 (Children as Actors in Transforming Society – Децата като участници в трансформирането на обществото)

Центърът за безопасен интернет организира уъркшоп за правата на децата в дигиталната ера в рамките на четвъртата глобална конференция #CATS 2016 (Children as Actors in Transforming Society – Децата като участници в трансформирането на обществото), която се проведе от 25 до 31 юли в Ко, Швейцария. Събитието събра на едно място над 310 участници от 35 държави, от които 160 бяха деца и млади хора, в опит активно да включи децата и младите хора в процеса на взимане на решения по теми, които ги засягат. Уъркшопът бе разработен от експертите на Центъра в партньорство с членовете на младежкия панел, участвал в разработването на кампанията #облечисебе. Делегацията на Центъра включваше Евелина Лафчийска, експерт от Центъра, както и Анна Братоева, ученичка от 2 АЕГ „Томас Джеферсън“, която беше избрана да представи младежкия панел на Центъра. Анна има значителен принос към кампанията #облечисебе и конференцията за бъдещето на интернет „Какво да и какво не за няколко лайка повече“. Тя е автор и на идеята за провеждане на дебат „За и против да си качиш секси селфи“. Лили Славова и Борислава Динева, които представяха Центъра за безопасен интернет на миналогодишната конференция година #CATS 2015, тази година бяха част от организационния комитет на събитието. Конференцията се организира от Initiatives for Change, Eurochild, Universal Education Foundation, Learning for Wellbeing and Child to Child.

Международен ден за борба с трафика на хора

По повод 30 юли - Международен ден за борба с трафика на хора, във Варна се проведе среща на младежите доброволци зад кампанията „Синьо сърце“. Инициативата има за цел да направи повече хора съпричастни с децата и възрастните, станали жертва на сексуална, трудова или друга експлоатация. На срещата доброволците се срещнаха с експерти от комисииите за борба с трафика на хора, ГДБОП и Националния център за безопасен интернет, за да се информират какви са актуалните форми на трафик, как трафикантите намират и подмамват жертвите си, как интернет допринася за задълбочаване на проблема.

Центърът за безопасен интернет представи типични стратегии, които трафикантите използват, както и притеснителни сигнали, които потребителите трябва да се научат да разпознават, за да се предпазват от нежелани контакти в социалните мрежи.

Международна инициатива „Бъди умен, бъди мил“

В рамките на международната инициатива „Бъди умен, бъди мил“ на Теленор на 29 септември 2016 г. над 260 служители на Теленор България заедно с експерти от Националния център за безопасен интернет (НЦБИ) се срещнаха с над 10 хиляди български деца от над 60 училища в цялата страна. Те проведоха образователни игри с учениците, насочени към разпознаването и осъзнаването на вредите от онлайн тормоза и насочиха младите хора към възможни решения в такива ситуации. Доброволците на Теленор България, които бяха обучени от експертите на Центъра за безопасен интернет, посетиха над 60 училища из цяла

България, където разговаряха с малките и по-големите ученици за онлайн тормоза по начин, подходящ за тяхната възраст.

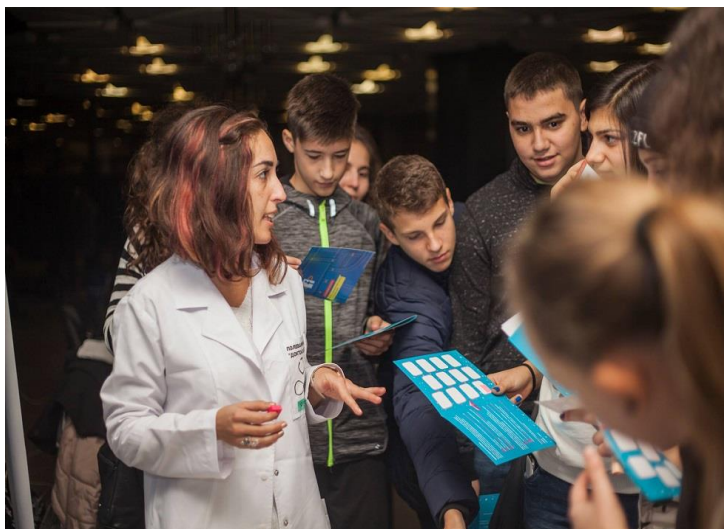
Учител-будител в дигиталната епоха

По повод на един от най-хубавите празници - Деня на народните будители, Националният център за безопасен интернет обяви началото на поредната кампания „Учител-будител в дигиталната епоха 2016“. За участие бяха поканени всички учители от 1 до 12 клас. Тази инициатива се провежда за шеста поредна година и цели насърчаването на диалога между ученици и учители по темите за безопасното и отговорно поведение в интернет.

Тази година кампанията беше посветена на темата за развиването на дигитална и медийна грамотност на учениците. Темата за дигиталната и медийна грамотност при децата е изключително важна за формирането на основни умения и успешни стратегии за справяне в ерата на дигиталните технологии във всяка една област на живота: учене, намиране на информация, активно гражданство, намиране на работа, забавление и общуване.

Национален младежки форум „Voice It: Мнение от значение“

На 20 ноември Центърът за безопасен интернет участва във втория национален младежки форум „Voice It: Мнение от значение“ в НДК в София, организиран от Националната мрежа за децата. Центърът взе участие с мобилната „Клиника Д-р ОхЗаби“ за проверка на сигурността на мобилни устройства, ползвани от деца. Съвместната инициатива на Центъра за безопасен интернет и Теленор България предизвика голям интерес на форума, привлякъл над 200 млади хора от цялата страна. Десетки от тях преминаха проверка за сигурността на мобилните телефони и получиха брошура с допълнителни указания за защита в интернет и през мобилни мрежи. Участници в Младежкия панел за безопасен интернет на Центъра, както и от младежка група „Мегафон“ на Националната мрежа за децата също облякоха белите

престилки на „Д-р Охзаби“ и се включиха в проверките като „асистент-лекари“. Така те и на практика се подготвиха да съветват свои връстници и по-малки деца как да повишат сигурността си при ползване на интернет и мобилни мрежи.

Превенция – материали и обучения

Превенцията е един от най-важните начини за защита на децата онлайн. По тази причина екипът на Центъра за безопасен интернет поставя обучаването на деца, младежи, родители и професионалисти, работещи с деца, както и разработването на нови материали и методики, сред най-важните си приоритети. Като допълнение към обученията, които са съществена част и от повечето проекти, експертите на Центъра проведоха многобройни обучения и открити уроци с деца и възрастни (родители и професионалисти). Темите на тези обучения включваха онлайн безопасността, онлайн тормоза, превенцията на реално и виртуално насилие, както и темата за младите хора между виртуалния и реалния свят. Професионалистите, работещи с деца и непълнолетни в областта на образованието, превенцията и интервенцията, бяха обучени да прилагат в своята работа различни методики, разработени от Центъра (Превенция на виртуалното и реално насилие чрез интерактивно образование в училище; Активно бащинство; Деца, родители и учители срещу езика на омразата и дискриминацията и др.).

Материалите, разработени от Центъра през 2016 г., включват:

- „Брошура на Центъра за безопасен интернет 2016,“ представящата главните дейности на Центъра и основни препоръки за онлайн безопасност;
- „Деца, родители и учители срещу езика на омразата и дискриминацията“: Наръчник за учителя и Учебна тетрадка за ученици между 6 и 11-годишна възраст, предназначени за ползване в клас, в опит за насърчване на развиването на толерантност към разликите между децата. Методологията включва три части: интерактивна работа в клас, домашно, което децата да направят с родител, както и училищно събитие, на което да участват деца, учители и родители;
- „Доклад: Методика за противодействие на езика на омразата в начален курс на образованието“: Аналитичен доклад, представящ методиката „Деца, родители и учители срещу езика на омразата“, изводите от нейното пилотно прилагане в над 10 различни училища и препоръки към образователните институции;
- „Интернет и ранната сексуализация“: Наръчник, издаден в рамките на Националната кампания за противодействие на съвременните модели на насилие по полов признак, разпространен по заявки на множество училища в България. Наръчникът съдържа насоки за превантивна работа с деца и младежи за учители и други професионалисти;
- „Децата до 8 години и дигиталните технологии“: Доклад, основан на изследване, проведено в рамките на проекта „Овластяване на децата в дигиталната ера чрез ранна дигитална грамотност“ на Joint Research Center към Европейската комисия. Той представя резултатите от проучване, проучило преживяванията на най-малките деца (0-8 годишни) и техните семейства с дигиталните технологии;
- „Как да не загубим детето си във виртуалния свят“: Наръчник за родители на деца в предучилищна възраст и начален курс на образование;

- “Другият речник за интернет“: Наръчник за млади хора, представящ на техен език най-разпространените рискове за тийнейджъри при ползване на информационни и комуникационни технологии ;
- „Речник на социалните мрежи за родители“: Кратки насоки за най-ползваните социални мрежи, техните особености и потенциални опасности за деца.

Международно сътрудничество

През 2016 г. Центърът продължи да бъде активен член на Европейската мрежа от Центрове за безопасен интернет Insafe и Международната асоциация на интернет горещи линии INHOPE. Центърът допринесе към работата на двете мрежи и взаимодейства с други Горещи линии и собственици / администратори на сайтове в Европа с цел отстраняването на незаконно или вредно за деца съдържание от мрежата.

Други важни събития, в които експертите на Центъра взеха участие, са:

- Участие в 3 редовни и 7 онлайн срещи на мрежите INHOPE и Insafe, по време на които бяха представени методологията за противодействие на речта на омразата в начално училище, кампанията срещу ранната сексуализация онлайн, наред с други дейности на Центъра;
- Обучение на 30 български родители в Кипър, по покана на кипърския Център за безопасен интернет (март 2016 в Ларнака) ;
- Конференция на високо равнище на Съвета на Европа относно третата Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето за периода 2016-2021 година; участие в дискуссионен панел в рамките на тематичната сесия "Правата на децата в дигитална среда": Координиран подход чрез въвеждане на национална стратегия (април 2016);
- Посещение и обучение на албанската интернет Гореща линия АЛО 116 с посредничеството на INHOPE, както и среща с представители на 5 държавни институции, правоприлагащи организации, мобилни оператори и УНИЦЕФ (април 2016 в Тирана).

Национално сътрудничество и медийни изяви

Много от дейностите на Центъра бяха проведени в сътрудничество с различни партньори както на национално, така и на местно ниво. Центърът има традиционно добро сътрудничество с множество училища и общини в страната. Учителите и техните ученици бяха активно включени в проекти като „Превенция на виртуално и реално насилие чрез интерактивно обучение в училище“; „Деца, родители и учители срещу езика на омразата и дискриминацията“; „Национална кампания срещу съвременните модели на насилие по полов признак“; „Учител – будител във виртуалното пространство“ и други. Сътрудничеството с други държавни институции също бе на високо ниво и експертите на Центъра имаха много продуктивни работни срещи с професионални общности, като регионалните комисии за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, отдели за закрила на детето, общински администрации, местни полицейски дирекции, районни инспекторати по образованието и местни комисии за борба с трафика на хора.

Експертите на Центъра за безопасен интернет участваха в:

- Национален младежки форум VOICE IT, организиран от Националната мрежа за децата;
- Учредителна среща на Националния координационен комитет на кампанията на Съвета на Европа „Движение за език без омраза“ 2016-2017;
- Няколко срещи на Парламентарна Комисия по въпросите на децата, младежта и спорта, посветени на онлайн безопасността на децата и необходимите законови промени, имащи връзка с превенцията на сексуална експлоатация над деца в интернет;

- Участие в събитие за повишаване на информираността срещу речта на омразата по полов признак;
- Участие в кръглата маса „Споделено училище“ и представяне на проекта и наръчника „Деца, родители и учители срещу езика на омразата“.
- Участие в кръгла маса на тема „Срещу насилието чрез диалог с юношите“, организирана от ИСДП.

Общо Центърът организира 16 и участва в 27 национални и международни събития през 2016 г., организира и проведе 24 обучения (15 – за ученици, 5 – за учители, 4 – за родители).

Центърът започна и няколко продуктивни партньорства – с Националния младежки парламент, компютърна академия IT Step, SOS Детски селища и Ротари клуб България. Също така Центърът осъществи съвместни проекти с финансовата помощ на корпоративни донори като Теленор България и Майкрософт.

Експертите на Центъра за безопасен интернет имаха много изяви в печатните и електронни медии и предоставиха коментари и мнения по теми като насилието в интимните отношения между тийнейджъри, онлайн безопасността на младите хора, популяризирането на събития като Деня за безопасен интернет и Фамилатлон, рисковете за малките деца, ползващи социалните мрежи и начините за тяхното предотвратяване, превенционните дейности на Центъра, ролята на мобилните устройства в училищата, онлайн тормоза сред малолетните, онлайн радикализацията, екстремизма и речта на омразата, както и за това, какви действия трябва да предприемат родителите и училищата, за да защитят децата в интернет. Експертите на Центъра взеха участие в 40 радио- и телевизионни излъчвания, дадоха над 20 интервюта за печатни медии, а общо дейността на Центъра бе отразена в над 100 публикации и предавания.

Българският център за безопасен интернет благодари на своите партньори и поддръжници, които помогнаха за реализацията на всички дейности през 2016 година!